

ГРОМАДСЬКА СПІЛКА «ОСВІТОРІЯ»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Головою

громадської спілки «Освіторія»

23.01.2026 № 119

(підпис)

Литвин З. В.

(прізвище та ініціали)

ПРОГРАМА

**підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти
усіх предметів, які мають початковий та середній рівень роботи з
сервісами штучного інтелекту
«ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ПОМІЧНИК ВЧИТЕЛЯ»**

Київ – 2026

Розробники:

Тетяна ТКАЧЕНКО, вчителька інформатики, керівниця ІТ-напрямку Новопечерської школи м. Києва;

Ірина СОКОЛ, кандидат педагогічних наук, доцент, вчителька інформатики Комунального закладу «Запорізька спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Січковий колегіум» Запорізької обласної ради.

Напрямок підвищення кваліфікації: Цифрові технології педагогічної діяльності на рівні базової середньої освіти.

Розроблено на основі типової програми:

Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (Наказ МОН України № 904 від 12.10.2022, Тема 2.4. Цифрові технології педагогічної діяльності) та Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти з академічної доброчесності (Наказ МОН України № 1759 від 18.12.2024).

Термін дії програми: з 2026 до 2031 року.

Рецензенти:

Алла ВОРОЖБИТ, кандидат педагогічних наук, вчитель інформатики Технічного ліцею Дніпровського району м. Києва, методист державної установи «Український інститут розвитку освіти»;

Оксана ПАСІЧНИК, вчитель інформатики ліцею «Сихівський» Львівської міської ради.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Стрімкий розвиток штучного інтелекту докорінно змінює підходи до навчання, оцінювання та організації освітнього процесу. Відповідно до Цифрової адженди освіти України та рекомендацій МОН щодо використання генеративного ШІ, учні та учениці вже активно користуються генеративними інструментами для пошуку інформації, виконання завдань і створення контенту. Це ставить перед вчительством нові виклики, визначені у Професійному стандарті вчителя (інформаційно-цифрова) - як зберегти якість навчання, сформувані академічну доброчесність, адаптувати завдання, забезпечити безпечне використання технологій і водночас використовувати потенціал ШІ на користь учню та учениці.

Для педагогів усіх предметів важливо не лише розуміти можливості сучасних AI-інструментів, а й оволодіти практичними навичками промптінгу, створення навчального контенту, побудови ефективних уроків, гейміфікації та формувального оцінювання. Багато вчителів мають лише базовий досвід роботи з ШІ, тому потребують простих, доступних і водночас професійних інструкцій, які можна одразу застосовувати у своїй практиці.

Програма покликана допомогти вчительству безпечно та ефективно інтегрувати штучний інтелект у власне цифрове світне середовище - від генерування дидактичних матеріалів і мультимедіа до оцінювання та створення учнівських проєктів. Програма орієнтована на реальні потреби закладу освіти, економію часу вчительства та підвищення якості освітнього процесу.

Цільова група: Вчителі всіх предметів закладів загальної середньої освіти, які мають початковий та середній рівень роботи з сервісами штучного інтелекту.

Обсяг (тривалість): 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна.

Мета підвищення кваліфікації: розвиток та вдосконалення раніше набутих професійних компетентностей учасників щодо використання цифрових технологій педагогічної діяльності необхідних для організації навчання з використання інструментів ШІ з дотриманням академічної доброчесності.

Завдання підвищення кваліфікації:

- Сформувані розуміння базових принципів роботи технологій штучного інтелекту, включно з етичними нормами, питаннями безпеки, академічної доброчесності та відповідального використання ШІ в цифровому освітньому середовищі закладу освіти.

- Навчити педагогів використовувати мультимедійні можливості

ШІ (генерація зображень, відео, анімації) для підготовки дидактичних матеріалів, візуалізацій, презентацій і творчих проєктів.

- Розвинути вміння застосовувати інструменти ШІ для гейміфікації навчання, зокрема для створення інтерактивних завдань, квестів, сценаріїв та елементів ігрової мотивації.

- Сформувані компетентності щодо використання ШІ в оцінюванні, включно зі створенням критеріїв та рубрик, аналізом учнівських робіт, формувальним оцінюванням та розробкою завдань, стійких до некоректного використання ШІ учнями та ученицями.

- Навчити педагогів інтегрувати ШІ в освітній процес через практичні кейси, моделювання уроків та створення індивідуальних або групових учнівських завдань із використанням технологій штучного інтелекту.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

1. А1. Мовно-комунікативна компетентність.
2. А2. Предметно-методична компетентність.
3. А3. Інформаційно-цифрова компетентність.
4. Г3. Оцінювально-аналітична компетентність.

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

Знати та розуміти:

- Класифікації та особливості використання різних видів електронних ресурсів, наявних національних та регіональних освітніх цифрових ресурсів.

- Етичні аспекти, упередженість та ризики, пов'язані з використанням ШІ (дипфейки, авторське право).

- Правові та етичні норми використання цифрових технологій та сервісів, відповідальне використання ШІ та стратегії формування академічної доброчесності.

- Принципи формулювання ефективних запитів (промптів) із використанням ролей, контексту та обмежень.

- Можливості різних AI-інструментів для оптимізації рутинних завдань (планування, створення чернеток, написання відгуків).

- Функціонал інструментів для генерації зображень, відео та синтезу аудіо (озвучування, створення подкастів).

- Поняття гейміфікації та ключові гейміфіковані механіки, які підвищують мотивацію та залученість учнів.

- Можливості сучасних AI-інструментів у процесі оцінювання навчальних досягнень учнів, генерація технік ФО, створення шаблонів, робочих аркушів, адаптацію під умови уроку.

- Переваги та обмеження використання ШІ під час уроків та його роль у забезпеченні прозорості критеріїв та індивідуального зворотного зв'язку.

- Способи використання ШІ інструментів для підтримки пізнавальної діяльності учнів.

- Способи інтеграції ІІІ у різні предмети без втрати навчальної цінності.

Вміти:

- Використовувати електронні (цифрові) освітні ресурси та сервіси для забезпечення ефективного управління освітнім процесом, взаємодії між учасниками освітнього процесу, підтримки активного та інтерактивного навчання, корекції та адаптації освітнього процесу відповідно до індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освіти.
- Дотримуватися вимог авторського права на використання та модифікацію електронних (цифрових) освітніх ресурсів.
- Планувати урок, який підтримує освітній процес з використанням інструментів формувального оцінювання.
- Дотримуватися вимог авторського права на використання та модифікацію електронних (цифрових) освітніх ресурсів.
- Ефективно формулювати запити (промпти) для створення навчальних матеріалів, комунікації з цифровими моделями та оптимізації роботи вчителя.
- Використовувати різні АІ-інструменти (чат-ботів та спеціалізованих помічників) для оптимізації рутинних завдань, генерації зображень, відео та синтезу аудіо, створювати інфографіку та навчальні презентації.
- Застосовувати інструменти ІІІ для гейміфікації навчання, зокрема для створення інтерактивних завдань, квестів, сценаріїв та елементів ігрової мотивації.
- Створювати критерії та рубрики для оцінювання з використанням ІІІ, аналізувати учнівські роботи, проводити формувальне оцінювання та розробляти завдання, стійкі до некоректного використання ІІІ учнями та ученицями.
- Інтегрувати ІІІ в освітній процес через практичні кейси, моделювання уроків та створення індивідуальних або групових учнівських завдань із використанням технологій штучного інтелекту.
- Створювати власний освітній продукт, що демонструє вміння добирати відповідні ІІІ-інструменти, відповідально їх використовувати та інтегрувати в навчальну діяльність.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- Здатність критично оцінювати достовірність, надійність інформаційних джерел, розуміння правових та етичних аспектів, пов'язаних з використанням цифрових технологій;
- Мотивація до навчання впродовж життя в професійній сфері за допомогою цифрових технологій та електронних (цифрових) освітніх ресурсів;
- Готовність застосувати нові підходи до оцінювання результатів навчання учнів у сучасній школі, мотивація до розроблення нових інструментів оцінювання (паперових, цифрових) власної педагогічної

діяльності;

- Мотивація до проектування, створення, поширення нових електронних (цифрових) освітніх ресурсів для власної педагогічної діяльності.

- Розуміння правових та етичних аспектів, пов'язаних з використанням цифрових технологій.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації: Оцінювання результатів підвищення кваліфікації здійснюється через виконання фінального проектного завдання. Цей контрольний захід проводиться в асинхронному режимі та передбачає створення учасниками власного освітнього продукту, що демонструє вміння добирати відповідні ШІ-інструменти, відповідально їх використовувати та інтегрувати в цифрове освітнє середовище закладу освіти. Загальна оцінка за фінальне завдання складає 100 балів. Для успішного зарахування курсу, отримання Сертифіката про підвищення кваліфікації та присвоєння 1 кредиту ЄКТС слухачам необхідно виконати проєкт із результатом 75 і більше балів.

Критерії та дескриптори:

Критерій оцінювання	Дескриптори (показники успіху)	Макс. бали
Методична доцільність та інтеграція	Вміння інтегрувати ШІ в освітній процес через практичні кейси або моделювання уроку. Продукт відповідає цілям предмета та потребам учнів.	30
Якість промптінгу та технічне виконання	Ефективне формулювання запитів (ролі, контекст, обмеження). Використання відповідних ШІ інструментів.	25
Оцінювання та зворотний зв'язок	Створення критеріїв, рубрик або інструментів формувального оцінювання за допомогою ШІ. Розробка завдань, стійких до некоректного використання ШІ.	25
Етика та академічна доброчесність	Дотримання вимог авторського права та правових норм. Врахування етичних аспектів та стратегій формування академічної доброчесності.	20
Всього балів:		100

Особливості реалізації програми:

Навчальні заняття в синхронному режимі при дистанційній формі навчання проводяться з використанням спеціального програмного

забезпечення для проведення вебконференцій з обов'язковою участю слухачів.

Зміст програми складається з 2 модулів та 4 взаємопов'язаних тем. Теоретична та практична складові освітньої програми будуть реалізовані безпосередньо під час онлайн заняття.

Контрольний захід у вигляді фінального завдання проводиться в асинхронному режимі.

Самостійна робота слухачів передбачає пошук, опрацювання навчальних матеріалів відповідно до запропонованих завдань, створення фінального проєкту тощо. Здійснюється самостійна робота в позанавчальний час.

Документ про підвищення кваліфікації: Сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка з присвоєнням 1 кредиту ЄКТС.

Вартість: 1500 грн.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. Цифрове освітнє середовище та ШІ					
Тема 1.1. Цифрове освітнє середовище	1	3	1	-	5
Тема 1.2. Цифрові освітні ресурси	2	5	1	-	8
Разом за модулем 1	3	8	2	-	13
МОДУЛЬ 2. Мультимедійні та гейміфіковані інструменти ШІ для освіти					
Тема 2.1. Цифрові інструменти для оцінювання	1	2	0,5	-	3,5
Тема 2.2. Робота цифровими освітніми ресурсами	2	5	0,5	-	7,5
Разом за модулем 2	3	8	1	-	12

Підсумковий проєкт		3		2	5
УСЬОГО:	6	19	3	2	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Цифрове освітнє середовище та ШІ

Тема 1.1 Цифрове освітнє середовище

Поняття електронного (цифрового) освітнього середовища. Можливості, переваги та виклики створення цифрового освітнього середовища. Впровадження технологій на основі штучного інтелекту в освітній процес. Відповідальна й безпечна поведінка в цифровому просторі. Захист цифрових пристроїв, персональних даних та електронних (цифрових) освітніх ресурсів. Захист від небажаного контенту. Маніпуляційні технології та пропаганда в інтернет-середовищі. Оцінювання достовірності даних і надійності цифрових джерел та ресурсів.

Практична діяльність: виконання онлайн-аналізу прикладів використання ШІ в освітньому середовищі заклада освіти та визначення можливих ризиків й порушення доброчесності; розробка міні-рекомендацій щодо етичного використання ШІ у своїх предметних галузях.

Тема 1.2 Цифрові освітні ресурси

Класифікація та призначення електронних (цифрових) освітніх ресурсів. Огляд національних та регіональних освітніх ресурсів. Добір та модифікація електронних (цифрових) освітніх ресурсів з урахуванням мети, умов навчання, віку та потреб здобувачів освіти. Огляд та використання різних AI-інструментів (чат-ботів та спеціалізованих помічників) для оптимізації рутинних завдань (планування, створення чернеток, написання відгуків). Оцінювання ефективності обраних електронних (цифрових) ресурсів для досягнення навчальних цілей.

Практична діяльність: добір та модифікація електронних (цифрових) освітніх ресурсів з урахуванням мети; створення різних навчальних промптів та тестування їх у чат-боті; створення інфографіки та/або презентацій для уроків; генерація гейміфікованих елементів (бейджі, персонажі, сюжетні завдання тощо); розробка інтерактивного квесту; створення власного Gem-бота або іншого ШІ-персонажа; аналіз результатів.

МОДУЛЬ 2. Мультимедійні та гейміфіковані інструменти ШІ для освіти

Тема 2.1 Цифрові інструменти для оцінювання

Цифрові інструменти для оцінювання, зворотного зв'язку та рефлексії навчання. Цифрові сервіси для отримання даних про прогрес здобувачів освіти. Використання даних, згенерованих цифровими сервісами для

прийняття рішень щодо освітнього процесу. Вивчення можливостей сучасних AI-інструментів (Gemini, Gemini Canvas, Gemini Live, NotebookLM) у процесі оцінювання навчальних досягнень учнів. Цифрові інструменти та ресурси для професійного спілкування, обміну досвідом, комунікації зі здобувачами освіти, батьками, колегами, іншими особами. Правила спілкування онлайн.

Практична діяльність: створення рубрик та критеріїв оцінювання за допомогою ШІ; тестування їх на прикладах учнівських робіт (умовних або наданих тренером).

Тема 2.1 Робота з цифровими освітніми ресурсами

Створення, зберігання, систематизація та організація спільної роботи з цифровими освітніми ресурсами. Захист авторських прав у мережі Інтернет. Етичні та правові аспекти використання штучного інтелекту в освіті. Надання доступу до електронних (цифрових) освітніх ресурсів. Поширення та спільне використання електронних (цифрових) освітніх ресурсів. Дотримання академічної доброчесності та вимог законодавства України під час створення та модифікації електронних (освітніх) ресурсів.

Практична діяльність: демонстрація прикладів формування оцінювання, групових і проєктних робіт, завдання, стійкі до ШІ, а також способи використання Gemini, Canvas і Gemini Live та інших інструментів для підтримки пізнавальної діяльності учнів. учасники моделюють фрагмент уроку з використанням певного ШІ-інструмента та презентують кейс іншим у форматі міні-демонстрації.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Модельні навчальні програми для 5-9 класів (впроваджуються поетапно з 2022 року) : веб-сайт ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». URL: <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy/informatychna-osvitnia-halu/> (дата звернення: 20.11.2025).

Основна література

1. Інструктивно-методичні рекомендації щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах загальної середньої освіти : [метод. рек.] / Міністерство освіти і науки України. 2024. URL: [https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2024/05/21/Instruktyvno-metodychni-rekomendatsiyi-shchodo.SHI.v.ZZSO-22.05.2024.pdf](https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2024/05/21/Instruktyvno-metodychni-rekomendatsiyi-shchodo-zaprovaдження-ta-vikorystannya-tehnologiy-shtuchnoho-intelektu-v-zakladaх-zagalnoyi-serednoyi-osvity.pdf) (дата звернення: 14.12.2025).
2. Біла книга з регулювання ШІ в Україні : [інформ. вид.] / Міністерство цифрової трансформації України. 2024. URL:

- <https://storage.thedigital.gov.ua/files/a/ba/d5da75c2613e331bb89258f950adcbae.pdf> (дата звернення: 14.12.2025).
3. Словник термінів у сфері ШІ : [довідк. вид.] / Міністерство цифрової трансформації України. 2024. URL: <https://storage.thedigital.gov.ua/files/2/72/389a01ab0cc82040dfe172f94d1af720.pdf> (дата звернення: 14.12.2025).
 4. Рекомендації з відповідального використання ШІ у сфері медіа / Міністерство цифрової трансформації України. 2024. URL: <https://storage.thedigital.gov.ua/files/3/f3/1ecd916b1f1b12c29c6e2984ecb0bf33.pdf> (дата звернення: 14.12.2025).
 5. Рекомендації щодо відповідального впровадження та використання технологій ШІ в закладах вищої освіти : [метод. рек.] / Міністерство освіти і науки України. 2025. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2025/04/24/shi-v-zakladakh-vyshchoi-osvity-24-04-2025.pdf> (дата звернення: 14.12.2025).

Додаткова література

1. Guide to Essential Competencies for AI / The Alliance for AI in Healthcare. 2024. URL: <https://thealliance.ai/docs/guide-to-essential-competencies-for-ai.pdf> (дата звернення: 14.12.2025).
2. Reimagining Education, Realising Potential / OECD. 2024. URL: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2024/04/reimagining-education-realising-potential_fa0b99ab/b44e2c39-en.pdf (дата звернення: 14.12.2025).
3. OECD AI Principles overview / OECD.ai. URL: <https://oecd.ai/en/ai-principles> (дата звернення: 14.12.2025).
4. An AI Literacy Framework for Primary and Secondary Education : [review draft]. 2025. URL: https://ailiteracyframework.org/wp-content/uploads/2025/05/AILitFramework_ReviewDraft.pdf (дата звернення: 14.12.2025).